INFORMACIJSKA DRUŽBA – IS'2013
11. oktober 2013
VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE V INFORMACIJSKI DRUŽBI

Uporabnost orodja Tools for Educators za učitelje v različnih etapah učnega procesa

The Usefulness of the Tools 'Tools for Educators' for Teachers in the Various Stages of the Learning Process

Anita Smole
Osnovna šola Vide Pregarc, Slovenija
anita.smole@gmail.com

Sonja Strgar
Osnovna šola Vide Pregarc, Slovenija
sonja.strgar@gmail.com

Povzetek

Učitelji si pri načrtovanju učnega procesa pomagamo z različnimi pripomočki. Vedno pa pridejo prav tudi orodja, ki učitelju omogočajo pripravo zanimivih dejavnosti, uporabnih pri delu z učenci. V prispevku so predstavljeni z brezplačnim orodjem Tools for Educators izdelani primeri dejavnosti, ki so bile uporabljene v različnih fazah učnega procesa – v fazi motivacije, v osrednjem delu, pri utrjevanju znanja in celo pri preverjanju. Prav tako pa so izdelani pripomočki prišli prav pri urah dopolnilnega pouka.

Ključne besede: orodje Tools for Educators, učitelj, etape učnega procesa

Abstract

Teachers help themselves in the planning of the learning process with a variety of accessories. Educational tools always come in handy as teachers prepare interesting activities that are useful when working with students. This paper presents examples of activities made with free tool Tools for Educators. School activities were used in the various stages of the learning process – at the stage of motivation, in the central part in consolidating and checking the knowledge. Widgets that we've made, we also used for supplementary lessons.

Keywords: Tool 'Tools for Educators', Teacher, Various Stages of Learning process

1 Opis dela in rezultati

Učitelji iščemo v fazi načrtovanja učnega procesa vedno nove ideje za delo z učenci. Uporabljena in v prispevku predstavljena orodja so lahko učitelju v pomoč pri načrtovanju in pripravi kvalitetnih dejavnosti pri pouk v različnih fazah učnega procesa pri različnih šolskih predmetih. Učitelj lahko tako pripravlja dejavnosti za mlajše in starejše učence. Prav tako mu raznolikost dejavnosti omogoča zastavljanje različno zahtevnih učnih situacij. Enostavna izdelava učnih listov učitelju celo omogoča, da k sodelovanju pri izdelavi povabi tudi učence, ki na učnem področju zmorejo več.

Pri delu sva za pripravo učnih listov ter še nekaj drugih didaktičnih pripomočkov uporabili brezplačna orodja, ki sva jih našli na internetu. To so Tools for Educators. Nahajajo se na spletnem naslovu http://www.toolsforeducators.com/. Tukaj najdemo različna orodja, s katerimi učitelj izdeluje učne liste, križanke, kocke, polje za iskanje besed, bingo table, labirinte ipd. Orodja imajo eno pomanjkljivost: ko jih enkrat dokončaš in natisneš/shraniš kot sliko, jih ne moreš več spreminjati. Ta orodja lahko izdelujemo samo preko spleta, prijava ni možna, zato pa stvari ne moremo shraniti za kasnejšo uporabo. Kot slabost se je izkazalo še, da je vse napisano v angleščini, zato so učenci potrebovali dodatna jasna navodila za delo.

Med orodji na tem spletnem mestu sva izbrali štiri, in sicer »Word Search«, »Board Game Maker«, »Crossword Maker« in »Domino Maker«. Vse z aplikacijo narejene učne pripomočke sva s pomočjo Orodja za izrezovanje shranili kot sliko in jih nato uporabili tudi na i-tabli (nekaj pa sva jih tudi natisnili).

»Vsak učitelj se bolj ali manj zaveda, kako pomembna je motivacija za uspešno učenje. Za uspeh pri učenju ni pomembno le, da se znamo učiti, ampak tudi, da smo pripravljeni usmerjati svojo energijo v doseganje zastavljenih ciljev, tudi zahtevnejših učnih ciljev in pri tem vztrajati. Vrsta in stopnja motivacije določata temeljitost učenja – ali bo šlo za trajno, uporabno, poglobljeno znanje ali pa ne« (Marentič Požarnik 2003, 184). Prvo dejavnost sva izvedli v fazi uvodne motivacije pri uri spoznavanja okolja v 3. razredu. »Učna motivacija je skupen pojem za vse vrste motivacij v učni situaciji; obsega vse, kar daje (od znotraj ali od zunaj) pobude za učenje, ga usmerja, mu določa intenzivnost, trajanje in kakovost« (Marentič Požarnik 2003, 184). Učenci so najprej sodelovali pri dejavnosti viharjenje možganov in navajali različne besede, povezane v morsko obalo. V nadaljevanju sva učencem razdelili učne liste, ki sva jih naredili s pomočjo **Word Search** oziroma iskalnika besed. Učenci so morali v med množico črk poiskati besede, povezane z morsko obalo. Nekaj je bilo tudi takšnih, ki jih učenci še niso poznali in so predstavljale izhodišče za nadaljevanje dela v osrednjem delu ure. Ugotovili sva dve pomanjkljivosti tega orodja – učenci lahko iščejo eno samo besedo (npr. samo obala in ne morska obala) in črka č ne deluje. Nastal je učni list, prikazan na sliki 1. Na levi strani je polje, kjer iščemo besede, ki so prikazane na desni strani učnega lista (to je namig za učence). Namig so lahko namesto besed tudi slike.
Učenci so pri dejavnosti radi sodelovali. Tip naloge so poznali že od prej, tako da niso potrebovali posebnih dodatnih navodil učiteljic. Eden od učencev je celo povedal, da so podobne naloge reševali pri slovenščini, ko so urili različne bralne strategije. Na koncu ure so vprašali, če bodo podobne naloge še kdaj dobili – mogoče tudi za domačo nalogo.

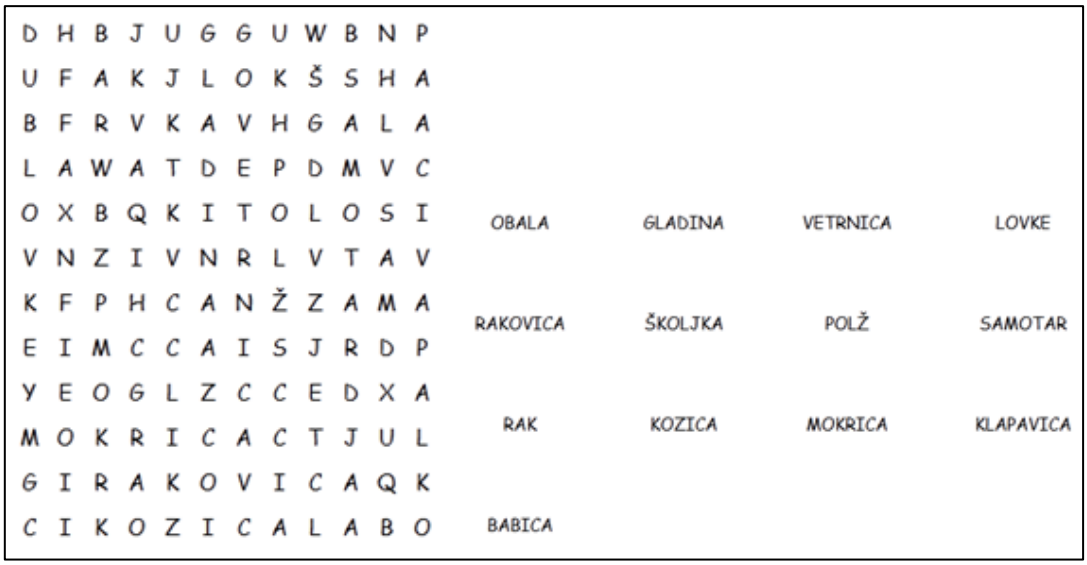

Slika 1: Učni list, nastal z orodjem Word Search – namigi so besede

Pri spoznavanju okolja smo izvedli tudi učno uro, povezano s hobiji in poklici. Takrat sva uporabili drugi učni list, prikazan na sliki 2 (uporabljen je bil v zaključnem delu učne ure kot način ponovitve spoznanih pojmov in izhodišče za domačo nalogo – učenci so morali napisati, kaj v prostem času radi delajo njihovi družinski člani). Ko dodajaš za namig slike, svojih lastnih slik ne moreš dodati, lahko izbiraš zgolj med tistimi, ki jih omenjeno orodje ponuja. Pri tej drugi nalogi pa sva lahko izbrali besede iz dveh delov (npr. gledati tv). Orodje ti izdela tudi polje z rešitvami, tako da učitelj lažje sledi.
Učence je dejavnost zelo pritegnila. Samoiniciativno so tekmovali, kdo bo v najkrajšem času našel največ besed. Na koncu so še sami naštevali hobije in poklice, ki jih slike niso zajemale. Tako je bil glavni cilj dejavnosti uresničen – spodbuda za nadaljnje razmišljanje, uporaba/povezava uporabe znanja še na drugih področjih.

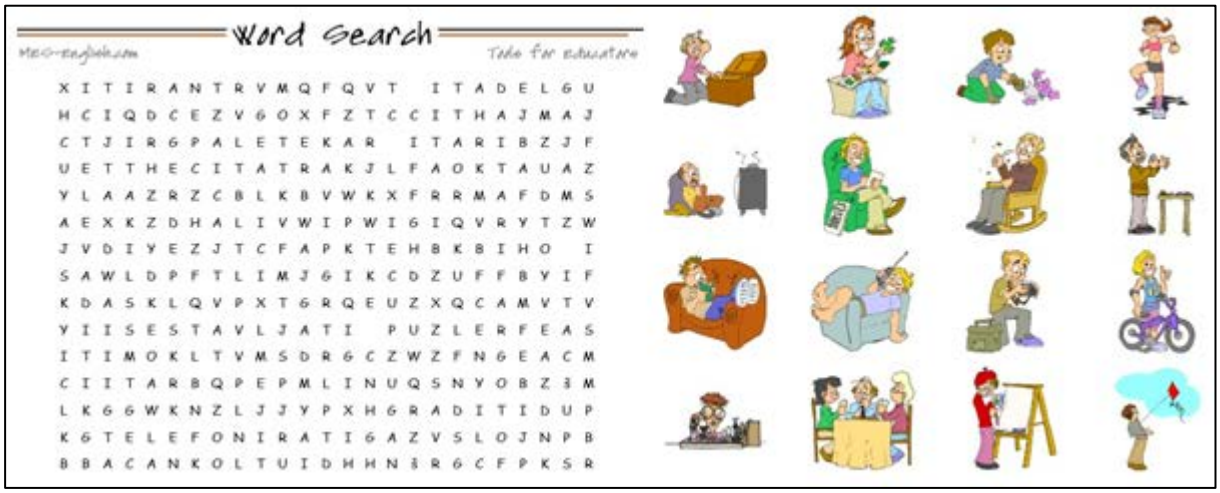

Slika 2: Učni list, nastal z orodjem Word Search – namigi so slike

Kot zelo uporabno orodje sva ocenili tudi orodje **Board Game Maker**, s katerim sva izdelali več tematskih predlog za igro in utrjevanje. Izdelali smo tri predloge na teme Koliko je ura (slika 3 levo), Poklici (slika 3 sredina) in Vreme (slika 3 desno). Pri tej igri je v naprej določeno število polj; teh je 21. Ker slike izbiraš med ponujenimi v predlogi, se včasih zgodi,

da se kakšna slika podvoji, ker je premalo različnih slik v predlogi. Polje lahko pustiš tudi prazno, da učenec sam kaj dopiše ali doriše.

Učenci so tako pri pripravljenih dejavnostih sodelovali v fazi utrjevanja znanja.
Po pridobivanju novega znanja je treba izpeljati tudi nadaljnjo fazo procesa, da znanje postane kakovostna svojina in značilnost učencev – razvite sposobnosti in osebnostne lastnosti. To učenci izvajajo z utrjevanjem pri pouku pridobljenega snovnega znanja. Utrjevanje ni enostavno spominsko zadrževanje, ampak dograjevanje, dokončno oblikovanje, pretvarjanje in razvijanje pridobljenega v drugačno, višjo kvaliteto, razširjanje, poglabljanje in uporabo v praksi. Utrjevanje obsega ponavljanje, urjenje in uporabo pridobljenega znanja. S temi aktivnostmi si učenci pridobljeno znanje trajno ohranijo. Utrjevanje je predvsem in pretežno učenčeva lastna notranja aktivnost, učitelj je pri tem le pobudnik, organizator, usmerjevalec, ki učence motivira, preverja, vrednoti/ocenjuje njihove dosežke in jim pomaga v primeru težav (Kramar 2009, 216).

Učenci so povedali, da jim je takšen način dela všeč. Kljub temu da so vedeli, da na ta način utrjujejo znanje, kar velikokrat ni njihova najljubša dejavnost v šoli, so bili ves čas za delo motivirani. Še posebej so pohvalili, da so delali v skupinah in so si kar med seboj pomagali, če kdo ni znal odgovoriti na kakšno vprašanje (medsebojna pomoč vrstnikov).

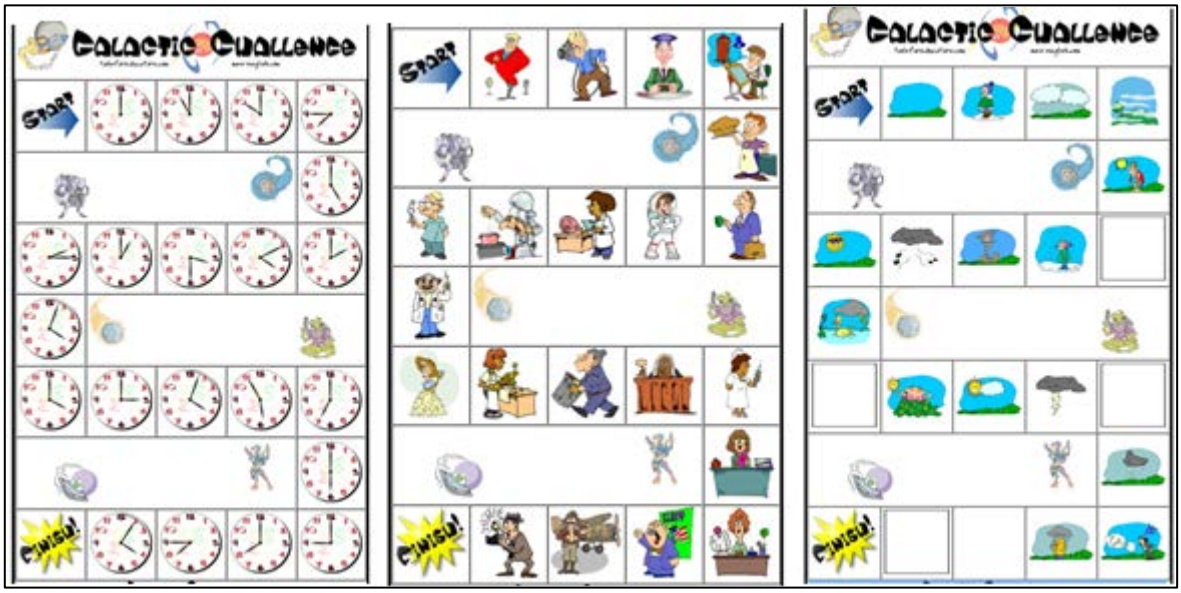

Slika 3: Učni list nastal z orodjem Board Game Maker

Učenci se v 3. razredu pri spoznavanju okolja srečajo tudi z značilnostmi telesa (podrobneje s čutili). Za aktivacijo predznanja pa smo si v uvodni fazi pomagali s križanko, ki smo jo izdelali z orodjem **Crossword Maker**. Pri tem orodju lahko izbiraš med samim besedilom ali pa uporabiš slike. Dodaš lahko tudi namige (tega mi nismo storili) ter zapišeš pravilne rešitve. Orodje ti križanko generira, naključno postavi rešitve vsakič na drugo mesto. Tako lahko za iste besede izdelaš različne učne liste (to smo tudi naredili). Orodje pa ne dovoljuje črke č, tako da je potrebno rešitve prilagoditi. Prav tako ponuja možnost, da križanki dodaš še iskanje besed (slika 4).
Učenci so se tudi v nadaljevanju učne ure, ko je sledila obravnava nove snovi, še vedno vračali h križanki in dajali predloge, kaj bi še lahko bilo med gesli križanke. To je zelo dobra povratna informacija učitelju, da je uvodno motivacijo izvedel na zelo učinkovit način.

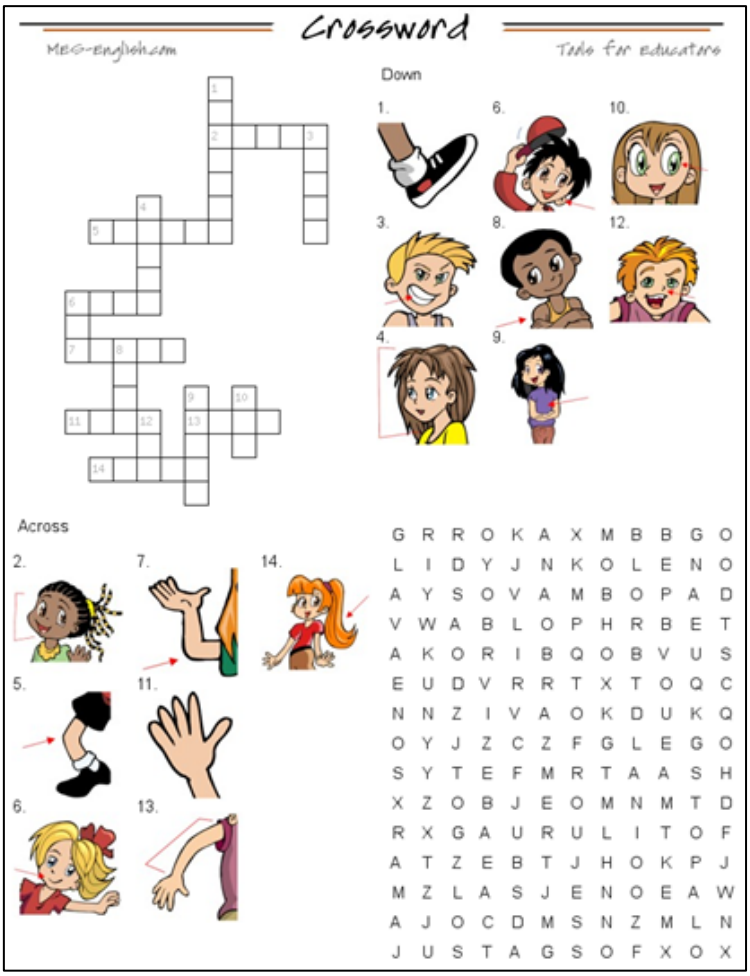

Slika 4: Učni list nastal z orodjem Crossword Maker

Za utrjevanje znanja pri glasbeni umetnosti (učenci morajo poznati določene termine iz glasbenega besednjaka, tudi različna glasbila), sva uporabili **Domino Maker** (domine), ki sva jih izdelali ter uporabili na interaktivni tabli, za učence pri dopolnilnem pouku pa sva jih natisnili in so jih lahko uporabljali tudi doma. Nekaj teh domin prikazuje slika 5.

Slika 5: Učni list nastal z orodjem Domino Maker

Meniva, da so si učenci hitreje zapomnili nove pojme. Poleg samega pomnjenja novih pojmov pa so urili spomin še na ta način, da so si morali zapomniti, kje se kateri pojem nahaja, katera sličica je poleg pojma še na kartici ipd. Tako so dejavnost kot izziv ocenili tudi učenci, ki so si same pojme zelo hitro zapomnili.

Vse z aplikacijo narejene učne pripomočke sva s pomočjo Orodja za izrezovanje shranili kot sliko in jih nato uporabili tudi na i-tabli. Tako so učenci lažje sledili navodilom za delo, po opravljeni dejavnosti pa so tako lažje pregledali rešitve dela.

2 Pogled v prihodnost

Uporabljene dejavnosti, pripravljene s pomočjo orodja Tools for Educators, bi bilo mogoče uporabiti tudi v povezavi z drugimi predmetnimi področji in z drugimi učnimi vsebinami. V prihodnje bova iskali orodja, pri katerih ne bo potrebno tiskanje, pač pa bodo dejavnosti uporabne tudi na interaktivni tabli ali računalnikih. Prav tako bova izbirali takšna orodja, ki bodo omogočala brezplačno prijavo, posledično pa tudi kasnejše spreminjanje narejenih didaktičnih pripomočkov. Tokrat sva omenjene pripomočke izdelovali učiteljici sami, v prihodnje bova to prepustili učencem – lahko bodo sodelovali pri rednem pouku, v okviru ur dodatne pouka ali pa pri z računalniškim opismenjevanjem povezanimi interesnimi dejavnostmi.

Literatura

http://www.toolsforeducators.com/ , julij 2013

Kramar, M. (2009). Pouk, Educa, Nova Gorica.

Marentič Požarnik, B (2003). Psihologija učenja in pouka, DZS, Ljubljana.